

Sisäisen valvonnan raportti 2019**1/00.03.01/2019****Yhall 21.04.2020 § 82**

Valmistelija: toimitusjohtaja Leila Pekkanen, puh. 040 830 2789, leila.pekkanen(at)ylasavonsote.fi.

Kuntayhtymän ulkoisesta ja sisäisestä valvonnasta määrätään hallintosäännössä ja sisäisen valvonnan sekä riskienhallinnan ohjeessa. Ulkoista valvontaa toteuttavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja. Kuntayhtymän sisäisestä valvonnasta vastaavat kaikki kuntayhtymän tilivelvolliset ja esimiehet. Valvontasuunnitelmat laaditaan kunkin tilivuoden alussa vahvistettujen toiminnan ja talouden tavoitteiden, riskien hallinnan ja erityisten valvontakohteiden osalta. Sisäisen valvonnan asiakirjat (suunnitelmat, raportit) on tallennettu asianhallintajärjestelmään (Dynasty).

Keskeisiä huomioita***Johtaminen***

Vuoden aikana on uudistettu ja vahvistettu esimiesrakennetta vastuualueittain. Tavoitteena on vahvistaa ja selkeyttää esimiestoiminnan avulla tulostavuuksia, henkilöstön työkykyisyyttä ja toiminnan laatua. Muutokseen vaikutti myös Aluehallintoviraston vaatimus 30 tt /esimies, jota voidaan pitää keskeisenä arviointikriteerinä esimiesvastuuta arvioitaessa. Esimiestoiminnan muutos toteutuu vuoden 2020 aikana koko kuntayhtymän toiminnassa.

Valtakunnallisen sote-valmistelun aikana tehty väliaikaiset tehtäväjärjestelyt ovat kuormittaneet erityisesti taloushallinnon sekä hallinnon toimintaa, koska ylimmän johdon tehtäviä ei ole täytetty ulkoisesti (talousjohtaja ja hallintojohtaja). Talousjohtaja rekrytoitiin keväällä 2019. Hoito- ja hoivan vastuualueella johtamisjärjestelmä uudistui 1.5.2019 alkaen siten, että osastopalvelujen tehtäväalue siirtyi terveyspalveluihin. Terveyspalvelujen kokonaisvolyymi kasvoi n. 10 milj. € ja huomioiden myös sairaanhoitopiirin ostopalvelujen osuus, on terveyspalvelujen toimintamenot lähes puolet koko kuntayhtymän toimintamenoista.

Käsittelyajat ovat muistutusten ja tietopyyntöjen osalta edelleen olleet kohtuuttoman pitkiä (yli 30vrk). Hoito- ja hoivan vastuualueella muistutusten käsittelyajat olivat keskimäärin 45 päivää ja

oikaisuvaatimusten käsittelyajat olivat keskimäärin 51 päivää. Muistutuksien ja kantelujen (33) määrä on hieman noussut vuodesta 2018 (11) ja oikaisuvaatimusten määrä oli 27.

Terveyspalveluissa käsittelyajat ovat muistutusten ja tietopyyntöjen osalta keskimäärin 65 vrk. Taustalla on esimerkiksi muistutusten määrän lisääntyminen (potilaat entistä tietoisempia oikeuksistaan). Tilanne on huonontunut jonkin verran vuodesta 2018.

Terveysjohtajan ja johtavan lääkärin tehtävät ovat olleet erillisiä tehtäviä vuoden 2018 alusta, joten aikaa muistutusten vastaamiseen on ollut enemmän. Ruuhkaa on pyritty helpottamaan myös siten, että muistutuksiin vastaamista on vuoden 2017 alkaen delegoitu ylilääkäreille niissä tilanteissa, joissa muistutus koskee vain yhden ylilääkärin alaista toimintaa.

Muistutusten käsittelyprosessia on selkiytettävä vuoden 2020 aikana ja tästä raportoidaan yhtymähallitukselle. Muistutusten käsittelyaikoja ei kaikilta osin voida pitää asiakkaan oikeuksien mukaisina.

Ohjaus ja valvonta

Vanhuspalvelujen ohjaus- ja neuvontatehtävä korostui vuoden aikana. Suunnitellut ohjaus- ja valvontakäynnit/ -keskustelut yksityisiin ja julkisiin sosiaalihuollon palveluihin ovat toteutuneet ja raportoitu yhtymähallituksen jaostolle ja edelleen saatettu tiedoksi yhtymähallitukselle. Ennakoivaa ja reaktiivista valvontaa vahvistettiin ennalta ilmoittamattomilla käynneillä. Lisäksi toteutettiin AVI:n pyytämät erilliset tarkastuskäynnit kolmen yksityisen palveluntuottajan asumispalveluihin. Palvelujen laatu ja taso vastaavat valtakunnallisia tavoitteita eikä viime vuonna valtakunnallisesti esiin nousseita epäkohtia alueella todettu. Vuodelle 2020 on varattu erillinen resurssi ohjausta ja valvontaa varten. Tuloksesta tiedotettu kuntayhtymän [www-sivuilla](http://www.sivuilla).

Elintarvikevalvonnassa otettiin käyttöön valtakunnallinen tietojärjestelmä VATI vuoden 2019 alussa. VATI korvasi käytössä olleen Tarkastaja -ohjelman ja sisältää myös elintarvikevalvonnan Oiva-järjestelmän.

Työyksikkökohtaiset omavalvontasuunnitelmat ovat julkisesti nähtävänä työyksiköissä. Sisältöjä on yhtenäistetty asiakaslähtöisesti ja prosessilähtöisesti. Asumispalvelujen omavalvonta-suunnitelmaan päivittäminen jäi vuodelle 2020 henkilöstömuutosten vuoksi. Omavalvontasuunnitelman käytön tehostaminen asiakasprosesseissa tavoitteena.

Hyvinvointipalveluissa vuoden 2019 aikana on tarkastettu valvontaohjelman mukaisesti lastensuojeluyksiköt ja mielenterveyspalveluasuminen. Yksi mielenterveyspalveluasumisen yksikkö on ilmoittanut lopettavansa toiminnan vuoden 2020

alkupuolella. Tarkastustoimintaa on tehty aikaisempia vuosia enemmän saapuneiden epäkohtailmoitusten perusteella. Osa ilmoituksista on annettu tiedoksi myös Aluehallintovirastolle. Kuntayhtymän omiin kehitysvammayksiköihin on laadittu ohje asiakkaiden käteisvarojen käsittelystä.

Sosiaalihuoltolain mukaan edellytetään omavalvontasuunnitelmien laadintaa. Suunnitelmat on laadittu lastenkodille, kehitysvammaisten yksiköille, sosiaalikeskuksille, lapsiperheiden kotipalvelulle, perhetyölle ja perheneuvolalle.

Talous

Talousarvio vuodelle 2019 oli laadittu epärealistiselle pohjalle. Kuntien asettama raami sekä talousarvion valmistelun yhteydessä esitetyt lisäsäästövaatimukset eivät pohjautuneet todellisiin toiminnan muutoksiin, sillä palvelujärjestelmään eikä palvelutasoon haluttu muutoksia palvelusopimusneuvotteluissa. Tavoitteena tulisi olla kannustavia tavoitteita sisältävä ja faktoihin pohjautuva talousarvio, jolloin sen seuranta on mahdollista ja myös poikkeamiin voidaan reagoida.

Toiminnan muutokset näkyvät myös määrärahojen muutoksina. Esim. erikoissairaanhoidon palvelujen siirtäminen sairaanhoitopiiriltä kuntayhtymän vastuulle merkitsee myös kustannusten muutoksia (kasvua) kuntayhtymän oman toiminnan osalta. Merkittävänä muutoksena on nähtävissä mm. lääkekustannusten voimakas kasvu. Vastaava kustannusten alenema tulisi näkyä sairaanhoitopiirin laskutuksessa. Tästä on käynnistetty erilliskeskustelut sairaanhoitopiirin johdon kanssa.

Erillisiä selvityksiä kunnille ja kuntajohtajille on laadittu mm. palvelujen kustannusten kehityksestä, osastopalveluista sekä kotihoidon ja asumispalveluista nykytilanteesta. Selvitykset on raportoitu hallitukselle, jäsenkunnille ja tarkastuslautakunnalle.

Investoinnit ja omaisuus

Tilikauden aikana TerveysKampus-hanke on kohdistunut kuntayhtymän omistaman sairaalakiinteistöön. Vuosi 2019 on ollut hankkeen II vaiheen suunnittelukautta. Hanke toteutetaan projektinjohtourakkana. Urakan aikana kuntayhtymä pystyy vaikuttamaan hankkeen sisältöön ja kustannuksiin sekä hallitsemaan kustannusriskejä. Vuonna 2019 on tehty sairaalakiinteistön osalta lisäpoistoja. Koljonvirran kiinteistön arvo on poistettu taseesta kokonaan. Kiinteistöstä luopumisen vaihtoehtoista on päätetty 2019 lopulla ja päätökset tehdään vuoden 2020 maaliskuussa.

Kuntayhtymä on aiemman linjauksen mukaisesti luopunut eVerson osakkuudesta v. 2019 aikana. Myynnistä ei syntynyt voittoa eikä tappiota, sillä kauppahinta vastasi yhtiöön sijoitettua pääomaa.

Verson kauppahinnan tasauserä kirjattiin vuoden 2019 tilinpäätökseen.

Esityslistan lisäaineistona:

- kuntayhtymän sisäinen valvonta ja riskien hallinta 2019, raportti
- vastuualueiden koontiraportit vuodelta 2019

Toimitusjohtajan päätösehdotus:

Yhtymähallitus hyväksyy sisäisen valvonnan raportin tilivuodelta 2019.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.